

Vesna Hlavacek, književnik

ZATEČENI LJEPOTOM

Prostor u kojemu večeras obitavamo, osunčan je svjetlošću što u nj prodire iz desetina umjetničkih fotografija, desetina prozorčića što gledaju u svijet, i u, ljepotom tog svijeta, zatravljenu dušu Riste Miličevića.

Naš umjetnik rođen je u Nenovićima, kod Trebinja. Živi u Tuzli od 1961. godine. Fotografiju je zavolio u mladim danima, ali se počeo njome kreativno izražavati 1969. Sudjelovao je na preko 150 izložaba u zemlji i inozemstvu, a za postignute rezultate dobivao je brojna priznanja, pohvale i nagrade. Nositelj je zvanja majstora fotografije. Članom je Foto - kluba Tuzla od njegovog osnutka. Tvorac je i organizator Tuzlanskog salona umjetničke fotografije. Za pedagoško-organizacijski rad na unaprjeđenju umjetnosti fotografije, dobio je najviša društvena priznanja Fotografskog saveza Jugoslavije i Fotografskog saveza BiH, kao i priznanja Narodne tehnike. Asocijacija za umjetničku fotografiju BiH 2002. godine tiskala mu je knjigu izabranih fotografskih radova. Proglašen je zaslužnim članom Foto saveza Jugoslavije i Foto saveza BiH.

A na 11. samostalnoj izložbi fotografija Riste Miličevića, oko koje smo se večeras ovdje, u Ćorovića kući, zahvaljujući Srpskom prosvjetnom i kulturnom društvu "Prosvjeta" okupili - sve počinje "U ritmu", u kojemu u rijeku života uskaču dva mlada bića - djevojčica u bijeloj haljinici, zalepršanoj oko njezinih nogu u skokovitom pokretu, i dječak, koji gotovo miran, svečano pruža ruke na koje će se ona osloniti; u zamagljenoj pozadini, pak, bdi je nad njima vijeće sastavljeno od mama, baka, pitajući se - hoće li potomci znati nastaviti igru, koja će im, neumitno, naizmjenično donositi sreću i bol...

Sve se nastavlja u čas stišanom, čas razigranom, pa na mahove i ostrašćenom ritmu smjenjivanja prizora, životnih postaja, od kojih svaka nosi svoju priču: na temelju izložaka, kojima smo okruženi, mogla bi, možda, nastati cijela zbirka kratkih priča - ili roman s puno zanimljivih poglavlja.

Našu pozornost, primjerice, privuče slika "Vatre" koja svojim žutocrvenim plamenom sve guta, sve proždire - ili pročišćava, i - grije istovremeno, baš poput ljudske strasti. Nedugo potom, naiđemo na fotografiji "Impresije vode" na planinsku rijeku, divlju, snažnu, što se silovito obrušava niz stijenje i, čini se, više je vode u zraku, nago u koritu, baš kao da se svojim raspršenim kapljicama rijeka kuša sjединiti sa suncem u visini - suncem koje je i samo, zapravo, velika vatra; i tako, voda i vatra, dva elementa, hrle jedan drugome, kako bi se u neminovnom srazu, burno sjединile, i možda, stvorile novu ljepotu - u vidu duge...

Naš umjetnik kasnije uvodi u priču još jednog dječaka, što sjedeći na zidu, "Na Nijagari", uz široku, silovitu rijeku, uz maticu života, promatra dalekozorom daljine, zagledan u budućnost koja ga čeka, prepuna obećanja; treba joj samo požuriti u susret...'

Ali, što će ta budućnost, kojoj svi hrlimo, donijeti njemu, a što onom zaigranom paru, s početka priče? Hoće li maleni dvojac, nakon što se burno, poput vatre i vode, susretne u svojoj neposrednoj budućnosti - pa iznjedri raznobojnu dugu ljubavi - živjeti i dalje svoju idilu, simboliziranu rascvjetalim, crvenim i bijelim voden-cvjetovima, oslonjenima na zamamno-tamno-zelene, široke, zaobljene listove, koji na fotografijama "Vodeni cvijet" i "Bal navodi" mirno i radosno plutaju u... Možda će nakon razdoblja voden-cvjetova, životni sklad našeg hipotetičnog para doseći vrhunac zrelosti, utjelovljen u, kompozicijom i bojom osvojenoj ljepoti krajolika, uhvaćenog objektivom Miličevićeve kamere na slici "Prvi otkos"; možda će doživjeti "Zimsku idilu", dočaranu na istoimenom uratku našeg umjetnika, idilu bjeline snijegom prekrivenih proplanaka, na kojima su veselo razbacane drvene planinske kuće, što pružaju toplinu; možda će im suton života donijeti smirenost i mudrost, koju iščitavamo u zlatnosmeđim nijansama ispucale kore staroga drveta, što bude pomisao na vječnost, kao na fotografijama "Vremešnost", "Ožiljci", "Oblici i boje".... Možda će svoj život završiti mirno, i vječni pokoj pronaći na groblju na čijem ulazu stražare dva jasena.

A onaj dječak, kojega smo privremeno ostavili s dvogledom u ruci, na zidu uz Nijagaru, čiji se slapovi gromovito obrušavaju, teški poput sudbine - što će se njemu događati?

Hoće li rat prekinuti njegovo djetinjstvo, i obećanja što ih je budućnost milostivo nudila - pretvoriti u iluzije? Hoće li svi njegovi snovi postati ruševinama, što sablasno strše, baš poput onih u selu Nenovićima na istoimenoj Miličevićovoj fotografiji, i tisućama inih sela i gradova diljem domovine? Hoće li se s ljubavlju sjećati svog rodnog mjesta, onakvog kakvo je zabilježeno na drugom uratku našeg umjetnika, nazvanom "Boje pejzaža" - onih brežuljaka i zaravni okićenih kućicama s crvenim krovovima? Hoće li, još sasvim mlad, spoznati istinu kako čovjek naizmjenično gradi i ruši, i onda, taj slijed događanja, svečano i pompezno imenuje "Poviješću"? Kontrast pitomine sela, što živi i diše u ozračju mira i pustoši mjesta koje je uništio rat, puno nam govore o čovjeku općenito, biću koje od "učiteljice života" nikada ništa nije naučilo...

Hoće li taj dječak biti prisiljen da u ratu, ili nakon njega, napusti domovinu i otisne se u svijet? Hoće li mu, možda, u sobici na kakvoj velegradskoj mansardi, jedinu svjetlost donositi Miličevićev "Prozor" što gleda visoko u nebo? Hoće li se tamo sjećati bijelih proljetnih pupova na rodnim, proljetnim livadama - poput onih na slici "Flora Vlašića", ili vrtuljka njegovog djetinjstva, kakav je prikazan na fotografiji „U planini ringišpil"? Hoće li mu, dok, možda malen i sitan bude kročio prema ulazu monumentalnog Louvra, pred očima lebdjeti slika grobišta njegove bake Mareš Marin bilježi na kojemu su, sieća se on

dobro, u kameni križ uklesane riječi:" Ođe počiva rab bozi Mare majka Đura Miličevića, prestavi se g. 1899", i hoće li ga šutnja predaka koja govori više nego tisuće riječi povesti jednom natrag,kao u inozemstvu školovanog umjetnika u rodni kraj; o čemu će razmišljati, dok bude ,u zrakoplovu, plovio iznad oblaka "Na krilima vjetra", kakve će snove taj "Nabeski pejzaž" prizivati u sjećanje? Hoće li svojom umjetnošću nastaviti svjedočiti, u svom kraju, o "Vodenom svijetu", u čijem se razlivenom zelenilu naziru tamne školjke, prionule uz stijene, o tajnovitosti "Pećinskog oka", o mirom i vedrinom natopljenom prizoru košnica i pčela "Na ispaši", o raznobojnim cvjetovima, "Draguljima livade"- koji rastu u našoj blizini - treba se samo malo odmaknuti od zahuktalosti gradskog života i pronaći ih..'. - Hoće li se, dok bude „U potrazi za motivom", u kakvom dalmatinskom ili hercegovačkom mjestu, njegov put ukrstiti s putanjom onog para s početka priče?Možda je dvoje mladih u međuvremenu izraslo :on- u „Pjesnika"(poput Atifa, s Miličevićeve slike, nasmiješenog i svojom blagom dušom okrenutog drugima); ona- u slikaricu, koja će, pozirati"Pored svoga djela"...

Hoće li naš izmaštani umjetnik, kistom, ili fotoaparatom, ovjekovječiti kao i naš večerašnji slavljenik Crkvu Gospe od Škrpjela" tako prisnu i živopisnu, ili "Crkvu sv. Đorđa" što pruža zaklon od svijeta? I, onda će možda, baš kao i Risto Miličević prirediti izložbu, a dok je budemo ovdje, u Corovića kući, ili negdje drugdje razgledali, prožimat će nas sve više i više osjećaj, kako, baš kao u pjesmi:

-(Pokreti)

Pokreti se nižu, praćeni glazbom tišine,
razlivene osunčanim staništima naše skupnosti,
micaji prepuni značenja, što dopiru iz dubine
i klize zrakom;kretnje pune blagosti
svečane, traju iz trena u fren, odajući Tajnu, što pretače se u svjetlost simbola, što plovi prostorom, koji
je veliki, trepćući balon; tragovi plesa našega blistaju, trajući
tiho i dugo; taj odmak od stvarnosti,
što dariva joj aureolu svetosti,
ta uronjenost u privid dosegnutog beskraja,
taj dan dugi, obgrljen mekim brežuljcima noći
o koju se oslanja - svojom čudesnom moći
nas obuhvaća, zatečene ljepotom beskonačnog sjaja...
Zatečeni ljepotom Miličevićeve umjetnosti, našem slavljeniku čestitamo, i očekujemo njegovu sljedeću izložbu s radošću.